Memo

AAN : de leden van de commissie MO
VAN : wethouder P.A. Vreugdenhil
C.C. :
DATUM : 10 januari 2022
BETREFT : regiovisiemonitor en winstgevendheid jeugdhulpaanbieders

Geachte raad,

Inmiddels is de Regiovisie jeugdzorg Haaglanden 2021-2026 door alle H10 gemeenteraden vastgesteld en tevens is het Uitvoeringsplan 2022 opgesteld en aangeboden aan alle H10 gemeenteraden. Middels deze memo wordt u geïnformeerd over de wijze waarop de ontwikkelingen uit de regiovisie worden gemonitord aan de hand van de regiovisiemonitor (c.q. regionale jeugdhulpmonitor). In het tweede deel van deze memo treft u informatie over de winstgevendheid van jeugdhulpaanbieders die binnen de H10-regio gecontracteerd zijn. Aanleiding hiervoor zijn onder andere de diverse onderzoeken en berichtgevingen1 van het afgelopen jaar over (hoge) winsten van jeugdhulpaanbieders. Tot slot wordt er in het kort ingegaan op de herzieningen 2022 en de eerdere toezegging om desgewenst een regionale informatiebijeenkomst te organiseren voor raadsleden over de manier waarop wij werken aan kwaliteitstoetsing en kwaliteitsontwikkeling.

1. Regiovisiemonitor

De Regiovisie verwoordt de kaders en geeft de richting aan waarin de H10 gemeenten de jeugdzorg willen ontwikkelen. Om de ontwikkelingen te kunnen monitoren, worden indicatoren opgesteld en wordt jaarlijks een rapport gemaakt: de regiovisiemonitor. In de kwaliteitscyclus ‘plan, do, check, act’ kan “plan” gekoppeld worden aan de regiovisie, is “do” de vertaling naar de uitvoering, moet de regiovisiemonitor “check” mogelijk maken en betreft “act” de (bij)sturing van de uitvoering van de jeugdhulp. De regiovisiemonitor richt zich dus op het in beeld brengen van de effecten van de jeugdzorg zoals dat in de regiovisie is vastgelegd.

Het opbouwen van het rapport gebeurt samen met partners. Tijdens het samenbrengen en interpreteren van data worden zogenaamde “tellen en vertellen” sessies gehouden waarin door verschillende disciplines van binnen gemeenten en partners buiten de gemeenten de verzamelde informatie besproken wordt.

De jaarlijkse rapportage wordt regionaal opgesteld onder regie van het programmabureau door medewerkers van de tien gemeenten en medewerkers van het Servicebureau.

[1] Financiele-analyse-jeugdzorgorgaanisaties-JN-oktober-2020.pdf (jeugdzorgnederland.nl), Geldstromen in jeugdzorg voor het eerst inzichtelijk na groot data-onderzoek door Follow the Money - Follow the Money - Platform voor onderzoeksjournalistiek (ftm.nl), Verdiepingsonderzoek Financiële Positie Jeugdhulpaanbieders | Rapport | Jeugdautoriteit, (Te) hoge winsten bij veel jeugdzorgaanbieders - Binnenlands Bestuur.

ALG BCR 003

22-0005789

Memo

De regiovisie is uitgewerkt langs vijf ambities. Per ambitie worden hieronder de indicatoren weergegeven. Sommige indicatoren komen in meerdere ambities terug. Met deze indicatoren wordt gestart onder het kopje “Generieke indicatoren”.

De rapportage geeft een inhoudelijk beeld en volgt de structuur van de indicatoren. Hierdoor worden de rapportages jaar op jaar vergelijkbaar. Vanaf de regiomonitor 2022 (uit te brengen in 2023) wordt jaarlijks één of meerdere thema’s gekozen om dieper dan standaard uit te werken. In 2022 wordt de eerste versie van de rapportage opgeleverd, voor deze eerste keer is er nog geen aanvullend thema geselecteerd.

Op 26 januari a.s. wordt een bijeenkomst georganiseerd voor de raden H10 voor verdere toelichting en bespreking van proces. De uitnodiging hiervoor is inmiddels verzonden.

2. Winsten jeugdhulpaanbieders

Om na te kunnen gaan in welke mate jeugdhulpaanbieders die binnen de regio Haaglanden gecontracteerd zijn winsten hebben gemaakt, is door het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden een analyse gemaakt van de winstgevendheid van jeugdhulpaanbieders. De analyse is uitgevoerd op basis van de informatie uit de jaarrekeningen over 2020 van de jeugdhulpaanbieders.

Hoofdpunten uit de analyse van de jaarrekeningen 2020

Er zijn momenteel 183 jeugdhulpaanbieders gecontracteerd in de H10-regio. Het jeugdhulplandschap wordt gekenmerkt door een beperkt aantal grote aanbieders die de ruggengraat van het stelsel vormen, middelgrote aanbieders, kleine aanbieders en een substantieel aantal vrijgevestigden (zzp’ers). Deze laatste groep is niet meegenomen in de analyse, omdat de persoonlijk inkomen en winsten direct in elkaar over lopen. Later in deze memo wordt hier kort op ingegaan.

Tussen de jaren 2018 en 2020 is de omzet van de gecontracteerde aanbieders met zo’n 17% toegenomen. Dit sluit aan bij het landelijk beeld. Het gemiddelde rendement van de aanbieders is in

22-0005789

dezelfde periode sterker toegenomen dan het landelijk gemiddelde, namelijk van 0,3% naar 1,8% van de omzet (landelijk van 1,1% naar 1,6%). Voor de H10-regio geldt dat in 2019 - na de uitspraak van rechter in het kort geding inzake de inkoop van de jeugdhulp - besluitvorming heeft plaatsgevonden over de indexering (over een periode van 2 jaar) en een aanpassing van de tarieven. Deze wijzigingen in de tarieven verklaren de toename in de omzet en het rendement. Wanneer wordt ingezoomd op de top-30 jeugdhulpaanbieders in de regio, noteren 8 aanbieders in 2020 een negatief rendement. Er zijn 2 aanbieders met een rendement van meer dan 5% en geen enkele aanbieder uit deze categorie haalt een rendement van boven de 10%.

Buiten de categorie van de top-30 aanbieders zijn er meer uitschieters naar boven. Er zijn 5 aanbieders met een rendement boven de 10% en 13 aanbieders met een rendement van tussen de 5% en 10%. Van de eenmanszaken, VOF's en maatschappen realiseren er 5 aanbieders een hoog, en 1 aanbieder een zeer hoog rendement. Uit de analyse blijkt dat er 26 jeugdhulpaanbieders binnen de regio meer dan 5% rendement hebben gerealiseerd in 2020. Het bedrag boven de 5% is € 1,6 miljoen.

Aanpak monitoring winstgevendheid aanbieders: uitgangspunt

Het uitgangspunt van de H10-regio is dat winstmaximalisatie door jeugdhulpaanbieders niet past bij het collectief bekostigde systeem van jeugdhulp. Jeugdhulpaanbieders moeten enig financieel rendement kunnen maken om gezond te blijven als organisatie, maar daarbij geldt dat het maken van financieel rendement niet ten koste mag gaan van de kwaliteit van de jeugdhulp. In het maatschappelijk stelsel is winst op te vatten als een beloning voor ondernemerschap, bestaande uit creativiteit en inzet en uit de bereidheid om economisch risico te nemen door eigen vermogen in een bedrijf te investeren. Een rendement van circa 3% tot 5% wordt algemeen nodig en aanvaardbaar geacht. Een risico bij verlies is dat het kan leiden tot het verdwijnen van aanbod in de jeugdhulp en daarmee tot een niet dekkend zorglandschap.

Winstclausule in de contracten per 2022

De H10-regio heeft ervoor gekozen om de winstgevendheid vanaf 2022 te begrenzen, mede vanwege het feit dat de winst in de jeugdhulp gerealiseerd wordt op basis van de inzet van publieke middelen en bovendien in een sector waar de al maar groeiende vraag getuigt van een beperkt ondernemersrisico. De jeugdhulpaanbieder levert de producten tegen zo laag als mogelijke overheadkosten en met een rendementspercentage van maximaal 5%. Maakt de jeugdhulpaanbieder meer dan 5% rendement bij de laagst mogelijke overheadkosten, dan dient de jeugdhulpaanbieder het meerdere aantoonbaar te investeren in de kwaliteit van de jeugdhulp. Voor de vrijgevestigden is momenteel een voorstel in voorbereiding dat gericht is op het begrenzen van het inkomen, vanuit dezelfde overweging als bij de andere rechtsvormen.

Actieve monitoring winstgevendheid aanbieders

Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden houdt bij of jeugdhulpaanbieders winst of verlies maken, en zo ja in welke mate. Daarvoor worden jaarlijks de jaarrekeningen van de jeugdhulpaanbieders geanalyseerd en wordt gebruik gemaakt van andere openbare informatie uit en over de sector. Naast de cijfers wordt er ook gekeken naar het achterliggende netwerk van bestuurders en ondernemingen. Wanneer er signalen zijn van hoge winstgevendheid, voert het Servicebureau nadere analyses uit met behulp van de beschikbare data, wordt aanvullende informatie opgevraagd bij de betreffende aanbieder en worden er gesprekken gevoerd. Dit kan leiden tot een extra controle en zo nodig tot een fraudeonderzoek en/of corrigerende maatregelen. Mocht blijken

dat de overeenkomsten onvoldoende handvatten bieden voor corrigerende maatregelen, dan worden die via de zogenaamde herzieningsprocedure alsnog ingebracht. Op deze wijze is ook de winstmaximalisatie onderdeel geworden van de overeenkomsten.

Het nieuwe kabinet heeft in haar regeerakkoord2 ook aandacht besteed aan het aanpakken van niet-integere zorgbestuurders en zorgondernemers. Er worden nadere voorwaarden gesteld aan wintuitkering om excessieve winstuitkering door zorgaanbieders tegen te gaan, dan wel te voorkomen.

3. Herzieningen 2022

Conform de afspraken zoals vastgelegd in de Ontwikkelovereenkomst met aanbieders is in de periode maart – juli 2021 in gezamenlijkheid door gemeenten en aanbieders gewerkt aan het nader operationaliseren van de gemaakte afspraken. Voor een aantal onderwerpen heeft dat tot herzieningsvoorstellen geleid. Naast de winstclausule, zijn ook de productomschrijvingen verscherpt en tarieven bijgesteld. De ingangsdatum van de herziene contracten is 15 februari 2022.

4. Brede raadsinformatiebijeenkomst over o.a. kwaliteitstoetsing en kwaliteitsontwikkeling

Het platform H10-raden heeft in mei 2021 een brief verstuurd aan de wethouders Jeugd in het kader van de concept-regiovisie Jeugdzorg 2021-2026 met een aantal aandachtspunten. In de beantwoording van deze brief is toegezegd in het najaar desgewenst een informatiebijeenkomst te organiseren over de manier waarop de H10-regio werkt aan kwaliteitstoetsing en kwaliteitsontwikkeling. Vanwege verschillende werkzaamheden (waaronder de behandeling van de Regiovisie en het Rekenkameronderzoek ‘Zorgen voor de Jeugd’), alsmede de reeds ingeplande regionale raadsbijeenkomst op 26 januari die sec over de jeugdhulpmonitor gaat, is besloten om in het voorjaar (april/mei) een brede informatiebijeenkomst te organiseren voor de nieuwe gemeenteraden. Naast het thema kwaliteitstoetsing en kwaliteitsontwikkeling, wordt tijdens de regionale raadsbijeenkomst stilgestaan bij de organisatie van de jeugdzorg in onze regio, de positie en de rol van de raden, de regiovisie en het uitvoeringsplan en de hervormingsagenda.

[2] Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' | Publicatie | Kabinetsformatie (kabinetsformatie2021.nl).